

03.01.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**3 Ocak 2022
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

3 Ocak 2022 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi
Yönetmeliği

— Gazi Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde
Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

DÜZELTME: Reeskont ve Avans İşlemlerinde Uygulanacak Faiz Oranlarının Tespiti ile
İlgili

Buğday fiyatları 2010'dan beri en büyük yıllık artışa ilerledi

Chicago'da vadeli buğday kontratları 11 yılın en büyük yıllık artışına ilerledi.

Kuzey Amerika'da üretimin düşmesi, Çin başta olmak üzere ülkelerin ithalata talebinin artmasıyla vadeli buğday kontratları 11 senenin en büyük yıllık artışına ilerledi.

Buğdaydan mısıra ve kahveye kadar yaşanan fiyat artışları bu yıl küresel enflasyonu alevlendirirken, uzun yıllardır gevşek para politikalarını sürdüren Merkez Bankalarını da sıkılaştırmaya yönlendirdi.

Buğday kontratları bu sene yüzde 20'den fazla yükselirken mısır fiyatları da iki yıldan uzun sürenin en yüksek seviyeye çıktı.

Bugün soya fasulyesi fiyatları yüzde 0.4 artarak Ekim'den beri en büyük düşünü tersine çevirdi. Mısır ve buğday fiyatları dünkü düşüş sonrası ise yükseldi.

Hayvan varlığı tehlikede: Yerli sığır yok oluyor

Türkiye'deki yerli sığır ırkları yok olma tehlikesi ile karşı karşıya. 2000'de yüzde 39.2 olan yerli ırk sığır oranı yüzde 8.9'a kadar düştü. İthal edilen kültür ırkı sığırlar ise Türkiye'nin şartlarına uyum sağlamada sorun yaşıyorlar ve binlercesi hastalık nedeniyle ölüyor.

Kırmızı et ve sütün yüzde 90'unu karşılayan büyükbaş hayvan içindeki yerli sığır oranı her yıl azalıyor.

2000'de büyükbaş hayvanların yüzde 40'a yakını yerli sığır iken bugün sadece yüzde 8.9'u yerli ırk büyükbaş hayvanlardan oluşuyor.

İthal edilen büyükbaş hayvanlar ülkemiz coğrafi koşullarına uyum sağlayamadığı için hastalıktan ölüyor.

Sayıştay, yerli sığır ırkları ile uygun kültür ırkı sığırlar arasında melezleme çalışması yapılmasını önerdi. Tıgем'e bağlı Karacabey tesislerinde yürütölen melezleme çalışması elde edilen Karacabey Mantofonu'nun yeniden gündeme getirilmesi istendi.

YÜZDE 39,2DEN 8,9'A DÜŞTÜ

Sayıştay'ın TİGEM'e ilişkin hazırladığı denetim raporunda, yerli sığır sorununa dikkat çekildi.

Raporda, büyükbaş hayvancılıkla ilgili şu değerlendirme yapıldı:

“Ülkemizde 2000’de 10,8 milyon olan sığır varlığı 2019 sonu itibariyle 17,7 milyona yükselmiştir. 2000’de toplam sığır varlığının yüzde 16,7’sini oluşturan saf kültür ırkının oranı 2019’da yüzde 48,4’e yükselirken, aynı dönemde kültür melezi olan sığırların oranı yüzde 44,1’den yüzde 42,7’ye; yerli ırk olan sığırların oranı ise yüzde 39,2’den yüzde 8,9’a düşmüştür.”

“Uzun yıllardır bu coğrafyada yaşayan ve bölgenin gerek iklim gerekse hastalıklarına karşı direnç geliştirmiş olan yerli sığır ırkları yok olma tehlikesi ile yüz yüze kalmıştır” denilen raporda, “Genellikle hastalıktan ari ülkelerden ithal edilen kültür ırkı sığırların Türkiye’nin coğrafi şartlarına ve mevcut hastalıklara karşı dayanıklılık gösterememesi, hayvanlarda adaptasyon sorununun oluşmasına, verim azalışlarına, buzağı kayıplarına ve yüksek maliyetli bir yetiştiricilik yapılmasına neden olmaktadır” ifadelerine yer verildi.

MELEZ SİĞİR ÖNERİSİ...

Yerli sığır korunması için ‘melezleme’ önerisi yapıldı:

“Ülkemizde yerli sığır ırkları olarak; Yerli Kara, Doğu Anadolu Kırmızısı, Boz Irk, Güneydoğu Anadolu Kırmızısı, Zavot, Kilis Sığırı gibi ırklar ile kültür ırkları olarak Holstein, Brown Swiss (Esmer Irk), Simmental, Avrupa Kırmızısı, Jersey gibi ırkların mevcudiyeti bilinmektedir. Söz konusu yerli sığır ırklarının uygun kültür ırkı sığırlarla yeni melezleme çalışmalarının yapılması ile genetik potansiyelin korunması ve verimli yeni melez sığırların elde edilmesi ülke hayvancılığına önemli bir katkı sunulacağı mülahaza edilmektedir.”

KARACABEY MONTOFONU

Daha önce TİGEM’e bağlı Karacabey işletmesinde yerli boz ırk sığırlar ile kültür ırkı olan Brown-Swiss (Montofon) melezlemesinin yapıldığı hatırlatılarak, bu projeye yeniden işlerlik kazandırılmasını istendi:

“Bu sığır gerek kök aldığı boz ırkın genetik özellikleri sayesinde hastalıklara dirençli, gerekse Brown-Swiss ırkının genetik özellikleri sayesinde verimi yüksek bir ırk olmasına ve yetiştirici beklentileri bakımından tatminkâr sonuçlar vermesine rağmen üretiminden vazgeçilip, tamamen kültür ırkı sığır yetiştiriciliğine geçilmiştir.”

TMO, 1 milyon tonluk hububatı satışa çıkarıyor: Ekmeklik buğday ve arpaya zam

TMO, 2022'nin ocak ayı için 1 milyon 220 bin ton hububatı satışa çıkardığını duyurdu. TMO, piyasayı regüle etmek için sattığı ekmeklik buğday fiyatına yüzde 23 ve arpa fiyatına ise yüzde 24 zam yaptı.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), piyasayı regüle etmek için sattığı ekmeklik buğday fiyatına yüzde 23 ve arpa fiyatına ise yüzde 24 zam yaptığını açıkladı. Böylelikle besici ve yetiştiricilere 2 bin 50 TL/tondan satılan arpa fiyatı, ocak ayı itibariyle 2 bin 550 TL/tona, un ve bulgur fabrikalarına 2 bin 625-2 bin 675 TL/tondan satılan ekmeklik buğday fiyatı ise 3 bin 225-3 bin 275 TL/tona çıkarıldı.

TMO, ocak ayında yapacağı 1 milyon 220 bin tonluk hububat satışıyla ilgili yazılı açıklamasında şu ifadelere yer verdi:

MALİYETLER ARTINCA ZAM GELDİ

"Artan hammadde fiyatlarının et, süt ve yem üreticilerimizin maliyetleri üzerindeki olumsuz etkisini hafifletmek üzere temmuz ayından itibaren 'Yem Regülasyon Çalışması' kapsamında satışlara başlanmış, eylül ayı itibariyle de 'Un Regülasyon Çalışması' kapsamında un sektörüne yönelik ekmeklik buğday satışlarına başlanmıştır.

2022 yılı ocak ayında da hububat ve bakliyat satışlarına devam edilecek olup bu kapsamda; kuruluşumuzca arpa satışlarımız 2 bin 550 TL/ton fiyatla peşin bedel mukabili olarak besici ve yetiştiricilerimize, ekmeklik buğday satışlarımız 3 bin 275-3 bin 225 TL/ton fiyatla peşin bedel mukabili olarak un fabrikalarına ve bulgur fabrikalarına, makarnalık buğday satışlarımız 3 bin 950-3 bin 900 TL/ton fiyatla peşin bedel mukabili olarak bulgur fabrikalarına, mısır satışlarımız 2 bin 950 TL/ton fiyatla peşin bedel mukabili olarak kanatlı hayvan besici yetiştiricilerine (beyaz et, yumurta vs.) ve büyükbaş yetiştiricilerine (24 aydan büyük dişi büyükbaş) yönelik yapılacaktır.

BAŞVURULAR TARİHLERİ

Arpa, buğday ve mısır satışlarımız için başvurular 3 Ocak-12 Ocak 2022 (dahil) tarihleri arasında alınacak. Liman işyerlerimizden besici ve yetiştiricilerimize yapılacak arpa satışları 'Elektronik Satış Platformu' üzerinden, iç merkezlerdeki arpa satışları için ise TMO başmüdürlükleri/şube müdürlükleri vasıtasıyla yapılacaktır.

Mısır stoklarına tüm başvurular, TMO Elektronik Satış Platformu üzerinden yapılabilecek. Buğday satışlarında ise ağırlıklı olarak Elektronik Satış Platformu üzerinden başvurular alınacak. **Un fabrikaları, fiyat taahhütlerini başvuru süresi içerisinde (3 Ocak-12 Ocak 2022 saat 17:00'a kadar) TMO Elektronik Satış Platformu üzerinden yapacaktır.**

SON BAŞVURU 26 OCAK

Ocak ayında satışı yapılan stoklar için para yatırma süresi 26 Ocak 2022 (dahil) tarihinde sona erecektir. Ocak ayında tahsis yapılan başvuru sahiplerinden 26 Ocak 2022 (dahil) tarihine kadar parasını yatırmış olanlara ocak ayı fiyatlarıyla 18 Şubat 2022 (dahil) tarihine kadar teslimat yapılabilecektir."

Çiftçiye, 613,3 milyon liralık tarımsal destek ödemesi yapılacak

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, 613 milyon 645 bin 392 liralık tarımsal destek ödemesinin çiftçilerin hesaplarına aktarılmaya başlandığını bildirdi.

Pakdemirli, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında, çiftçilere sağlanan destek ödemelerine ilişkin bilgi verdi. Bakan Pakdemirli, şunları kaydetti: "613 milyon 645 bin 392 liralık tarımsal destek ödemesi bugünden itibaren hesaplara aktarılmaya başlandı. Sertifikalı tohum kullanım desteği kapsamında 252 milyon 199 bin 942 lira, süt desteği kapsamında 156 milyon 715 bin 411 lira, hastalıktan arı işletme desteği kapsamında 133 milyon 229 bin 250 lira, biyolojik ve biyoteknik mücadele desteği kapsamında 14 milyon 845 bin 164 lira, süt analizi desteği kapsamında 3 milyon 418 bin 953 lira, aşı desteği kapsamında 2 milyon 484 bin 575 lira, küpe uygulama desteği kapsamında 1 milyon 307 bin 187 lira, atık desteği kapsamında 399 bin 800 lira, kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi 33 milyon 915 bin 912 lira, toprak analizi desteği kapsamında 887 bin 420 lira, sertifikalı fidan üretim desteği kapsamında 645 bin 945 lira, sertifikalı fidan kullanım desteği kapsamında 13 milyon 595 bin 533 lira. Destek bizden, üretmek sizden."

Hububat ve ayçiçek yağında sıfır gümrük vergisi uzatıldı

Hububat ve ayçiçek yağının ithalatında uygulanan sıfır gümrük vergisi uygulamasında süre uzatımına gidildi.

Cumhurbaşkanı Kararıyla, hububat ve ayçiçek yağının ithalatında uygulanan sıfır gümrük vergisi uygulamasında süre uzatımına gidildi.

İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar, Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandı.

Karar, ithalata ilişkin genel yetki, esasları, işlemleri yürütme koşulları, ithal eşyaya uygulanacak gümrük vergisi, ek mali yükümlülük ile eş etkili vergi ve mali yükler ile ithalatla ilgili izinleri kapsıyor.

Karar, ülkenin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar kapsamında en az gelişmiş ülkeler, özel teşvik düzenlemeleri ülkeleri ve bazı gelişme yolunda ülkelere tanınan tercihli rejimler ile tarım ve sanayi sektörlerinin ihtiyaçları ve talepleri dikkate alınarak hazırlandı.

Buna göre daha önce uygulamaya konulan hububat ve ayçiçek yağı ithalatındaki sıfır gümrük vergisi uygulamasında uzatmaya gidildi. Sıfır gümrük vergisi uygulaması, hububat için 2022 yılı sonuna kadar, ayçiçek yağı için de 1 Temmuz 2022'ye kadar uzatıldı.

Öte yandan, Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanan İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar da yerli üretimin desteklenmesi amacıyla, uluslararası mevzuat kapsamında çok taraflı ve ikili anlaşmalardan doğan yükümlülük göz önünde bulundurularak hazırlandı.

Her iki karar da 1 Ocak 2022'den itibaren yürürlüğe girecek.

Ticari kredi faizi 2.5 yılın zirvesinde

Ticari kredi faizleri, yüzde 23,56 ile Temmuz 2019'dan bu yana en yüksek seviyesini gördü.

Merkez Bankası'nın (TCMB) verilerine göre 24 Aralık haftası itibariyle ticari kredi faizleri 2.65 puan yükselişle yüzde 23,56'ya çıktı. Son yılların haftalık en sert artışı yaşanırken kredi faizinde yüzde 23,56'lık seviye 19 Temmuz 2019 haftasından bu yana en yüksek veriye işaret ediyor. Böylece Merkez Bankası'nın yüzde 14 politika faiziyle ticari kredi faizleri arasındaki makas daha da açıldı ve 9.5 puanı geçti.

Merkez Bankası verilerine göre bankaların TL mevduat için uyguladıkları faiz oranı 24 Aralık haftasında bir önceki haftaya göre 177 baz puan artışla yüzde 17,09 olurken dolar mevduat faizi 7 baz puan artışla yüzde 0,65 ve Euro mevduat faizi 3 baz puan artışla yüzde 0,24'e çıktı.

TL bazlı konut kredi faizleri 32 baz puan artışla yüzde 17,59; taşıt kredi faizleri 272 baz puan artışla yüzde 26,36 ve ihtiyaç kredi faizleri 303 baz puan artışla yüzde 28,21'e yükseldi.

Dolar bazlı ticari kredilerin faiz oranı aynı haftada 149 baz puan artışla yüzde 5,75 olurken Euro bazlı ticari kredilerin faiz oranı 18 baz puan azalışla yüzde 3,51'e geriledi.

İTO: İstanbul'un yıllık enflasyonu yüzde 34

İstanbul Ticaret Odası verilerine göre, İstanbul'da Aralık 2021'de bir önceki aya göre perakende fiyatlar yüzde 9,65, toptan fiyatlar yüzde 11,96 arttı. Yıllık bazda ise perakende fiyatlarda yüzde 34,18, toptan fiyatlarda yüzde 47,10 artış görüldü.

İstanbul'da, Aralık 2021'de önceki aya göre perakende fiyatlar yüzde 9,65, toptan fiyatlar ise yüzde 11,96 arttı.

İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) 1995 bazlı verilerine göre, İstanbul'da perakende fiyat hareketlerinin göstergesi olan İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi, Aralık 2021'de bir önceki aya göre yüzde 9,65, toptan fiyat hareketlerini yansıtan Toptan Eşya Fiyatları İndeksi ise yüzde 11,96 arttı.

Söz konusu veriler yıllık bazda incelendiğinde perakendede yüzde 34,18, toptan fiyatlarda ise yüzde 47,10 artış gerçekleşti.

Sektörel bazda değişim oranları

Aralık 2021'de perakende fiyatlarda bir önceki aya göre, ev eşyasında yüzde 20,11, gıdada yüzde 14,35, ulaştırma ve haberleşmede yüzde 6,29, konutta yüzde 5,00, sağlık ve kişisel bakımda yüzde 1,02, kültür eğitim ve eğlence harcamalarında yüzde 1,01, diğer harcamalar grubunda yüzde 0,64 ve giyim harcamalarında yüzde 0,61 artış görüldü.

Toptan fiyatlarda ise bir önceki aya göre, madenler grubunda yüzde 22,89, kimyevi maddelerde yüzde 18,49, yakacak ve enerji maddelerinde yüzde 18,30, gıda maddelerinde yüzde 13,06, inşaat malzemelerinde yüzde 6,83, işlenmemiş maddelerde yüzde 6,29, mensucat grubunda yüzde 4,01 yükseliş gerçekleşti.

TÜİK'in açıklaması öncesi ENAG paylaştı: Enflasyon yüzde 82.81

TÜİK'in bugün açıklaması beklenen ve tartışmalı hale gelen enflasyon rakamları öncesi ENAG, Aralık ayı enflasyonunu yüzde 82.81 olarak açıkladı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından bugün açıklanması beklenen enflasyon rakamları öncesi Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) Aralık ayı enflasyon araştırma sonucunu açıkladı.

ENAG'ın Twitter hesabından yapılan paylaşımda, enflasyonun yüzde 82.81 olduğu belirtildi. Paylaşımda şöyle denildi:

"ENAGrup Tüketici Fiyat Fiyat Endeksi (E-TÜFE) Aralık ayında %19.35 arttı. E-TÜFE'nin 2021 yılındaki artışı ise %82.81 olarak gerçekleşti."

Enflasyon tırmanırken...

Alaattin AKTAŞ

03 Ocak 2022 Pazartesi

✓ Doktor muayeneye gelen hastaya anlatıyor da anlatıyor: "Ülserin var, karaciğerin yağlı, damarların kötü..." Hastanın sabrı taşıyor: "Doktor ben hasta olduğumu zaten biliyorum, sen beni tedavi et!" İşte muhalefet, bu doktora benziyor.

✓ Artık gün, zamları yusuvarlak laflarla eleştirmek değil, her bir zam için "Niye yapıldı, nasıl yapılmazdı" ya da "Nasıl daha düşük oran olabilirdi", buna eğilme günüdür.

Bu satırları okuduğunuzda aralık ayının, dolayısıyla da 2021 yılının enflasyon oranı muhtemelen belli olmuştur. TÜFE için aralık ayıyla ilgili tahminimizi birkaç kez yazdık. İlk tahminimiz yüzde 10'du, daha sonra yaşanan gelişmeleri dikkate alarak tahminimizi yüzde 15'e çıkardık. Aylık bu düzeyde bir gerçekleşme de bizi yıllık bazda yüzde 38'e götürecekti. Kurda yaşanan gerileme fiyatları hemen hemen hiç etkilemedi ve biz hala yüzde 15 dolayında bir artış bekliyoruz. Bu oran en fazla artı-eksi 1-2 puan oynar.

Türkiye'nin ekonomide iyi yönetilmediği açık. Aksi olsa, yani iyi bir ekonomi yönetimi olsa bir ayda bu düzeyde bir enflasyon yaşar mıydık?

Ama yılbaşında öyle zamlar geldi ki aralık ayının oranı adeta gölgede kaldı ve daha şimdiden "Acaba ocakta nasıl bir TÜFE oranı ortaya çıkar" hesabına girildi.

"Ama diğer ülkelerde de var!"

Bir aylık enflasyonumuz bazı ülkelerin neredeyse iki yılda, üç yılda yaşadığı enflasyon kadar ama kimileri tutup yüzleri kızarmadan "Filanca ülkede şu kadar yılın enflasyon rekoru kırıldı; enflasyon bir kat, üç kat arttı" demeye devam ediyor.

Bakıyorsunuz ne olmuş diye; örneğin 2020'de yüzde 2 olan yıllık enflasyon yüzde 6'ya çıkmış. Yıllık yüzde 6'ya! Ama neymiş; 2'den 6'ya çıkmışmış, ne büyük artışımış!

Doğru ya, bizde örneğin 15'ten 30'a çıkarsa daha az artış yaşandı demek!

Muhalefet ne diyecek, ne demeli?

Sözümüz özellikle iktidara gelmek için güç birliği yapan CHP ve İyi Parti'ye...

Şapkayı önlerine koyup çok iyi düşünmeliler...

Muhalefet partileri, iktidar partisi ekonomiyi bunca yıldır kötü yönetmesine rağmen hala her üç seçmenin birinin oyunu alabiliyorsa kabahati biraz olsun kendilerinde aramak durumundalar.

Şimdi bugün aralık ayının oranı da açıklandıktan sonra yılbaşı zamları da dikkate alınarak yapılacak açıklamaları duyar gibiyiz:

“Dünyanın hangi ülkesinde böyle enflasyon var...”

“Türkiye’yi bu konuda dünyaya rezil ettiniz, rezil...”

“Yahu Allah’tan korkun, böyle zam yapılır mı?”

“Vatandaş şu kış günü bu zamlarla doğalgaz yakamaz hale geldi, bakın soba kuruluyor artık yeniden, soba...”

“Yahu böyle zam olur mu...”

“Mutfak yanıyor, mutfak; tencere kaynamaz oldu...”

“Bu zamlar kabul edilemez...”

Bunları ya da benzerlerini duyacağız.

Hele hele “Bu kabul edilemez, bu zamlar kabul edilemez” türü sözler yok mu! Ne yani, vatandaş elektrik faturasını ödemeyip “Ben bu zammı kabul etmiyorum” mu diyecek ya da benzin alıp akaryakıt istasyonuna ödeme mi yapmayacak! Ne kadar anlamsız bir söz bu!

Ne duymalıyız?

Peki aslında duymamız gereken ne?

Bir kere aralık ayı geride kaldı; tutup aralık oranını öyle fazla irdelemeye gerek yok. Vatandaş o zamları zaten yaşadı, olan oldu!

Şimdi yapılması gereken yılbaşında açıklanan zamları irdelemek ve bunlarla ilgili “Niye yapıldı, nasıl yapılmazdı” ya da “Oran nasıl düşük tutulabilirdi” yaklaşımı sergilemektir.

“Böyle zam mı olur” gibi yusyuvarlak yaklaşımlarla ortaya çıkmak yerine nokta atış yapmak gerekir:

“Elektrik zammı niye yapıldı, nasıl yapılmazdı?”

“Doğalgaz zammı niye yapıldı, nasıl yapılmazdı?”

“Akaryakıt zammı niye yapıldı, nasıl yapılmazdı?”

“Köprü geçiş ücretleri niye artırıldı, nasıl artırılmazdı?”

“Yeniden değerlendirme oranı niye yüzde 36.2 olarak uygulandı, Cumhurbaşkanı bu oranı aşağı çekme yetkisini niye yalnızca motorlu taşıtlar vergisinde ve üstelik sınırlı bir şekilde kullandı? Cumhurbaşkanı’nın MTV oranını yüzde 7.24’e kadar indirme yetkisi vardı ama oran neden yalnızca yüzde 25’e çekildi?”

“Allah’tan korkun” demekle olmuyor!

Vatandaşın zaten bildiği, daha da ötesi yaşadığı sorunları tutup tekrar vatandaşa anlatmanın bir yarar sağlamadığının hala görülememiş olması büyük eksikliktir.

Vatandaş doktora gidiyor; doktor başlıyor sıralamaya:

“Senin midende ülser var, bak karaciğerin de yağlanmış, damarlarının durumu da kötü, aman ha kalp krizi geçirebilirsin...”

Gariban vatandaş önce dinliyor dinliyor, başlıyor sinirlenmeye:

“Doktor bey, doktor hanım, ben zaten sıkıntı yaşadığım için sana geldim, tamam güzel sen de neyim var neyim yok söyledin, iyi de beni tedavi et!”

Muhalefet buradaki doktor gibi.

Vatandaş hasta olduğunu zaten biliyor, sizin göreviniz ona hastalıklarını sıralamak değil ki, çare bulmak!

Gelin bir de ilaç yazın ve hastayı iyileşeceğine ikna edip biraz olsun rahatlatın. Bundan sonra sıkıntı yaşarsa yine size gelsin, sizin kapınızı çalsın!

2022'yi seçim ve enflasyon şekillendirecek

Şeref OĞUZ

03 Ocak 2022 Pazartesi

Yeni yıl başladı. Hiç şüphe yok ki 2022, geçen yıl olduğu gibi **salgının bıraktığı hasarlarla** geliyor... Buna rağmen **umut barındıran sinyaller** de yok değil. 2020; **virüs** yılıydı. 2021; **aşı** yılı oldu. 2022; **ilaç** yılı olacak. Belli ki virüsün **çağın gerçeklerini belirlediği** dönemi, daha bir süre yaşayacağız.

Türkiye ekonomisi; tüm dünyada olduğu gibi virüsle mücadele ederken, **ödeyeceği bedel** de yükseldi. Enflasyon, dolar, işsizlik, risk primindeki yükseliş aynı anda gerçekleşti. Boş müjdeler, “**uçtuk, aştık, zıpladık**” gibi umut pompaları görünümü değiştirmede.

BORSA, DOLAR, ENFLASYONUN SEYRİ

BORSA; Seçim sürecinin yöneteceği rallilere sahne olacak. Halka açılmaların da yoğunlaşmasıyla endekste yeni rekorlar söz konusu olur. Kafa karıştıran kur korumalı mevduat uygulaması ve şirketlerin “kovanı akarken doldur” yaklaşımıyla borsaya odaklanması, zirveleri zorlayacak.

DOLAR; Kur korumalı yetmez, enflasyon korumalı olsun. O da yetmezse kendi haline bırakılır. Neticede dolar, seçim eğer martta olacaksa 20 liranın biraz altında, Haziran'da olacaksa 20 liranın üstünde, daha dingin volatilité ile akar, gider.

ENFLASYON; Dünya bir yandan iklim değişikliği, diğer yandan küresel enflasyonun etkisiyle 2022'de yol alırken içeride enflasyon, ilk yarıda %40'ı aşar. Yılsonu mu? Seçimi kazanacak olan iktidarın sorunu artık enflasyon... Yüzde 5 hedefi mi? Komik ötesi bir söylemden ibaret...

İKİ SORU İKİ CEVAP

2022 fırsatları neler olur?

Her darboğaz kendi içerisinde nüvelenen fırsatları da beraberinde getirir. Çözüm arayışları çoğalacak. Bu arayışlar Türkiye'yi daha iyi bir kulvara taşıyacak. Şirketler yeni üretim, finansa erişim, ortaklık, paylaşım ve küresel ittifak yollar keşfedecek.

2022 riskleri neler olur?

Belirsizlikler... Enflasyonun getireceği tahribat ana tema olacak. Seçimin sonucu ne olursa olsun, kim kazanırsa kazansın; acı ilaç bizi bekliyor olacak. Sonuçta yüksek enflasyonun yönünü tayin edeceğiz. Ya normal enflasyonumuza geri dönecek (%10 civarı) ya da hiper enflasyona (üç haneli) merdiven dayayacağız.

NOT

SEN HALİNİ GÜZELLEŞTİR DÜNYAN DA GÜZELLEŞİR

Seçim yılında **para musluklarının şırl şırl akıtıldığı**, etiketler ile ücretlerin “**yakıcı sarmal**” içine girdiği bir yıl yaşayacağız. **Büyüme**, tüketimden beslenen nitelik kaybıyla sürecek. **İşsizlikte** belirsizlik sürecek. **Bütçe açığında** şahlanma, **cari açıkta** gerileme, **yatırımlarda** sürünme, **ihracatta** duraklama...

Peki, tüm bunların neticesinde **2022 Türkiye'ye nasıl bir iklim sunacak** dersiniz? Beklentim, buna bizlerin karar vereceğidir. **Yaşadıklarımız**, ekonomiyle fazlaca ilgili görünse de aslında olan bitenin **etik boyuta dair olduğunu** görüyorum. **Bizler halimizi güzelleştirmedikçe** ekonomi ya da daha genel ifadeyle hayatımız, **neden daha farklı olsun ki?**

Ürettiğinden fazlasını **tüketme**, kazandığından fazlasını **harcama**, nimeti alıp külfeti **öteleme**, devlet malı deniz yemeyen domuz **deme** ve olacakları gör; **daha iyi bir Türkiye ve daha iyi bir geleceğin...**

Meclis yılın ilk mesaisini stokçular için yapacak

Canan SAKARYA

03 Ocak 2022 Pazartesi

Meclis, yeni yılda mesaisine stokçulara ceza artırımını getiren kanun teklifi ile başlayacak. 4 Ocak Salı günü çalışmalarına başlayacak olan Meclis Genel Kurulu'nda, stokçulara verilen cezalarda 50 bin lira olan alt sınırı 100 bin liraya, 500 bin lira olan üst sınırı 2 milyon liraya çıkaran yasa teklifi görüşülecek.

Teklifte, Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi ve TCDD'ye ait limanlarda işletme süresi 49 yıldan az süreli olan limanlarda davalardan vazgeçilmesi şartıyla işletme süreleri 49 yıla kadar uzatılacak. Kanun teklifi yasalaştığında, TOBB Kanunu'na göre, üyelerin oda ve borsalara olan aidat, navlun hasılatından alınacak oda payları ve borsa tescil ücreti ile oda ve borsaların, Birliğe olan aidat borçları asılları ile Sigortacılık Kanunu uyarınca TOBB'a ödenmesi gereken sigorta eksperleri ve sigorta acenteleri levha aidat borç asıllarına ilişkin alacaklarda, 31 Aralık 2023'e kadar icra ve iflas takipleri duracak.

AK Parti'nin Meclis Başkanlığı'na yeni yıl öncesi verdiği öğretmenliğin, kariyer meslek haline getirilmesini öngören Öğretmenlik Meslek Kanun teklifinin bu hafta Milli Eğitim Komisyonu'nda ele alınması bekleniyor. Yasa teklifine göre, meslekte 10 yılını tamamlayanlar uzman öğretmen olacak, maaşları bin lira artacak. Başöğretmen unvanı alanların maaşlarında ise 2 bin TL artış sağlanacak. Öğretmenlerin ek göstergelerini 3600'e çıkaran düzenleme ise 15 Ocak 2023 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek. TBMM Plan Bütçe Komisyonunda 5 Ocak Salı günü Türkiye Varlık Fonu'nun 2020 yılı denetim raporları görüşülecek.

Ekonomi teklifi Meclise sunulacak

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan ekonomik tedbir paketinde yer alan ve yasal düzenleme gerektiren konuları içeren yasa teklifi bu hafta Meclise sunulacak. Kur korumalı TL vadeli mevduatta, TL birikimlerinin bu mevduata yönlendirilmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın oluşturacağı yasal altyapı, ihracatçı firmalara

kurumlar vergisinde bir puanlık indirim, müteahhitlere fiyat farkı ödenmesine ilişkin düzenleme kanun teklifinde yer alacak.

Kanun teklifinde Bireysel Emeklilik Sistemi'nde (BES) yüzde 25 olan devlet katkısının 5 puan artırılarak 30 puana çıkartılması, elektrikte olduğu gibi doğalgaz faturalarında da tüketime bağlı olarak kademelendirmeli sisteme geçilmesine ilişkin düzenlemelerin yer alması bekleniyor. Doğalgazdaki kademelendirmenin, elektrikteki uygulamadan farklı olarak, iklim şartları dikkate alınarak bölgelere göre farklılaştırılması öngörülüyor.

Abdulkadir Selvi

Memur ve emekli zammı ne kadar olacak?

3 Ocak 2022

Enflasyon oranı her ayın 3'ünde açıklanıyor ama enflasyon oranı ilk kez bu kadar önemli oldu.

Çünkü açıklanacak olan enflasyon oranı memur ve emekli maaşlarına yapılacak zamda etkili olacak. Ama dikkat edin, belirleyici olacak demiyorum. Aslında memur sendikaları ile hükümet 2022 yılının ilk 6 ayı için yüzde 5 zam artı son 6 aylık enflasyon oranı, ikinci yarı için de yüzde 7 zam artı ilk 6 ayın enflasyon oranında anlaşmaya varmıştı.

Ancak ekonomide yaşanan dalgalanma, döviz kurlarındaki yükseliş ve fiyat artışı nedeniyle memurlarla hükümet yeniden masaya oturdu, refah payı konusunda bir anlaşmaya vardı. Memur-Sen Genel Başkanı **Ali Yalçın** ile Çalışma Bakanı **Vedat Bilgin'in** çalışmaları sonucunda bir uzlaşmaya varıldı. Ama asgari ücret artışında olduğu gibi Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, çalışanların fiyat artışları karşısında ezilmemesi için bizzat devreye girdi. **Erdoğan** için önce insan...

REFAH PAYI

Bugün enflasyon oranının açıklanmasından sonra hükümet ile memur sendikaları tekrar masaya oturacaklar, yeni yılın maaş zammını belirleyecekler. Yüzde 5 artış artı enflasyon farkı artı refah payı ödenecek. Bir oran konuşulmuyor ama asgari ücretteki seviyenin yakalanması bekleniyor. Ayrıca 2 bin liranın altında maaş alan emekliler için 500 lira seyyanen zam yapılması düşünülüyor.

Memurlar ve emekliler her şeyin fazlasını hak ediyor. Onlar o maaşlarla hem çocuk okutup hem ev geçindirecekler.

BAKANLIK KAPISININ KİLİTLENMESİNİ KİM İSTEDİ

CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu** bir süredir saat ve mekân bildirip kameralar

eşliğinden bakanlıkların kapısına dayanıyor. Son olarak Milli Eğitim Bakanlığı'na gitti. Ama artık bu tarzı kabak tadı vermeye başladı. Çünkü cumhurbaşkanlığı adaylığına hazırlanan, ülkenin ana muhalefet partisinin liderinin marjinal sol sendikalara özenip bakanlıklara baskına gitmesinin hoş karşılanırl bir tarafı kalmadı. Halkımız sokak eylemlerine prim verse marjinal solcular iktidar olurdu.

Kılıçdaroğlu bu tarzına daha ne kadar devam eder, orasını bilmiyorum. Ama bir durum değerlendirmesi yapmasında yarar var. Çünkü bu tür eylemlerle **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş**'ın önüne geçeyim derken hızla kendisini kriminalize ediyor.

Milli Eğitim Bakanı **Mahmut Özer**'i yakından tanırım. Beğendiğim bir bakandır. Normalde değil **Kılıçdaroğlu** ile, en muhaliflerle bile diyalog kurmaktan çekinmeyen birisidir. Ama yeter ki yaklaşım tarzı düzgün olsun. Usul esastan önce gelir. Milli Eğitim Bakanı o sırada Cumhurbaşkanlığı'nda Strateji ve Bütçe Başkanlığı toplantısında. **Kılıçdaroğlu**'nun özel kalemi, bakanlığın özel kalemini arayıp randevu talep ediyor. Daha Bakan makamına dönmeden bu kez **Kılıçdaroğlu**, Twitter hesabından saat 13.00'te Milli Eğitim Bakanlığı'na gidiyorum diye meydan okuyor. Milli Eğitim Bakanı da, **Kılıçdaroğlu**'nun bu emrivaki tarzından rahatsız oluyor. Olur tabii. **Kılıçdaroğlu** kendisini arayanlara hemen randevu veriyor mu? **Muharrem İnce**'nin, bazı CHP milletvekillerinin randevu taleplerine ne zaman dönmüştü? Bu yüzden CHP'den istifa etmek zorunda kaldılar. **Ekrem İmamoğlu** her istediğinde randevu veriyor mu?

KILIÇDAROĞLU'NUN ALGI OPERASYONU

Ankara'da herkes bilir. Hele hele **Kılıçdaroğlu** daha iyi bilir. Yıllarca bürokratik yaptı. Milli Eğitim Bakanı ile görüşmek isteyenler, bakanlıktaki bölümden giriş yapar. **Kılıçdaroğlu** ise Atatürk Bulvarı'ndaki memur girişine geliyor. Tabii onlarca kamera ile. Son olarak o kapıda marjinal sol gruplar eylem yaptığı için o kapılar kapatılmış.

Şimdi gelelim kapıya kilit vurulmasına. Zaten maksat, o kapının kilitlenip üzerine zincir vurulmasında. **Kılıçdaroğlu** zincirleri kıra kıra geliyor algısı oluşturulacak ya. **Kılıçdaroğlu**'nun önünde kameralara açıklama yaptığı kapının kilitlenmesini **Kılıçdaroğlu**'nun koruması talep ediyor. Belgesiz konuşmam.

ALDIĞIM EN ANLAMLI YILBAŞI KUTLAMASI

YENİ yıla girmeye dakikalar kala hayatımın en anlamlı yılbaşı tebriklerinden birini aldım.

Yılbaşı tebriğinin nereden geldiğini anlatırsam sanırım bana hak vereceksiniz. Çünkü meslek hayatı Cudi'den, Tendürek'ten, Bestler Dereler Bölgesi'nden gelen şehit haberlerini yazmakla geçen bir gazeteci olarak yeni yıla girmeye dakikalar kala,

Cudi'den, Cudi'deki üst bölgesinden Mehmetçiğin arasından gelen bir tebrik telefonu insani duygulandırmaz mı? O nedenle gece saat 24.00'e dakikalar kala İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu**, yeni yılınızı kutluyorum diye arayınca nereden aradığını sormak geldi içimden.

“Sayın Bakanım siz yılbaşını, bayramları hep Mehmetçik ile birlikte üs bölgelerinden geçirirsiniz. Beni nereden arıyorsunuz? Üs bölgesinde misiniz?” diye sordum. Bir an durakladı. Sonra **“Evet, Cudi'den arıyorum”** dedi.

Her şeyi düşünürdüm ama bir gün Cudi'nin tepesinde bir bakandan yılbaşı kutlaması alacağımı düşünmezdim. Çünkü bizim kuşak, PKK nedeniyle ağır bir bölünme, parçalanma travması ile yetişti. Şehit haberleri ile yüreğimiz yandı.

Uludağ'daki kayak pistinden, Bodrum'daki yılbaşı eğlencesinden değil, Cudi'deki üs bölgesinden söz ediyorum. O nedenle **Süleyman Soylu**, terörle mücadelede başarılı.

ŞEHİT HABERLERİNDEN YILBAŞI TEBRİĞİNE

Soylu, **“Şimdi komutanlarımız, Mehmetçiğimiz, valimiz ve milletvekillerimizle Cudi'deki üs bölgemizdeyiz”** dedi. Duygularımı hiç saklamadım. **“Allah sizden razı olsun”** dedim. **“Cudi'den operasyon haberlerini yapmış, şehit haberlerini almış bir gazeteci olarak sizin Mehmetçik ile birlikte Cudi'de olmanızdan dolayı çok duygulandım”** dedim.

03.01.2022

İçişleri Bakanı **Soylu** aracılığıyla Cudi'deki üs bölgesinde görev yapan Mehmetçiğin yeni yılını tebrik etme imkânım oldu. Allah Cudi'yi, Tendürek'i, Bestler Dereleri PKK'ya dar eden Mehmetçiğimizi muhafaza etsin.

ERDOĞAN'DAN MEHMETÇİĞE SÖZ

İçişleri Bakanı **Soylu** ile görüşmemizden dakikalar sonra Cumhurbaşkanı **Erdoğan** bağlandı Cudi'deki üs bölgesine. Mehmetçiğe, “**Biz sizinle gurur duyuyoruz. Sizinle iftihar ediyoruz**” diye seslendi. “**İnşallah bugün bakanımızla yaptığınız bu yılbaşı değerlendirmenizi Rabbim lütfeder biz de birlikte yaparız**” diye söz verdi. İnşallah...

İbrahim Kahveci

Faiz sebep zam yağmuru sonuç

Eylül 2021’de her şey değişti.

“Faiz enflasyonun altında olmayacak” diyen Merkez Bankası Başkanı birden ağız değiştirdi. Ve “çekirdek enflasyona bakarım” diyerek fitili ateşledi.

24 Eylül itibariyle de beklenen faiz indirimlerine başlamış oldu.

Merkez Bankası 24 Eylül’de yüzde 19,00 olan politika faizini aralık ayında yüzde 14,00’e kadar indirdi. Ama faiz indirimi adeta sadece Merkez Bankasınca yapıldı.

Çünkü piyasada faizler düşmedi. Hatta faizler arttı.

Devletin borçlanma oranlarını gösteren tahvil faizleri yüzde 17,0 seviyelerinden yüzde 23,0-25,0 seviyelerine yükseldi.

Bankaların kullandığı faizlerde de düşüş yerine tersine faiz artışları yaşandı. Merkez Bankası verilerine göre ihtiyaç kredileri yüzde 23,1’den yüzde 28,2’ye çıkarken, tüketici kredilerinde de faizler yüzde 22,2’den yüzde 25,5’e çıktı.

Fakat bu oranlar resmi rakamlara yansımış olmasına karşılık, verilere yansımayan oranların çok daha sert olduğu dile getiriliyor.

Mevduat faizlerinde yüzde 23,0-26,0 aralığına oranların geldiği;

Kredi faizlerinde de yüzde 35,0-40,0 aralığında oranların işlendiği söyleniyor.

“Faiz sebep-enflasyon sonuç” teorisine göre faizler düşecek ve böylece enflasyonda düşen faizlerle gerileyecekti.

Oysa faizleri suni şekilde düşürmeye başladığımız eylül ayından bu yana düşen bir şey olmadı.

Faizlerin suni düşürülmesi sonucu dolar/TL kuru 8,30 seviyesinden 13,30 seviyesine yükseldi. Bu kur yükselişi maliyetleri ve maliyetlere bağlı fiyat artışlarını da

beraberinde getirdi. Böylece yüzde 19,6 olan genel enflasyon aralık sonunda yüzde 30,0 seviyelerine çıktı. (Aralık sonu beklenen enflasyon yüzde 30,0)

Zaten İstanbul Ticaret Odası'nın açıkladığı İstanbul Geçinme Endeksi (enflasyonu) eylül ayında yüzde 19,8 seviyesinden aralık sonunda yüzde 34,2'ye yükselerek zam yağmurunun hızla arttığını ortaya koydu.

Suni faiz indirimi; önce kurları patlattı ardından zamları sürükledi artan enflasyon ve belirsizlik riski de kredilere yansiyarak kredi faizlerinin artmasına yol açtı.

Böylece ortaya koyulmuş olan teori adeta ne öngörüyorsa tam tersi tüm olumsuz sonuçları doğurmuş oldu.

Düşük faiz temeline dayalı Yeni Ekonomi Modeli (YEM), temel olarak düşük faiz ile ifade ediliyordu.

Üretim-Yatırım-İhracat ve İstihdam olarak ifade edilen modele göre, faizler düşecek ve yatırımlar artacaktı.

Oysa bugün ticari kredi faizlerinde de faiz indirim sürecinde artışlar yaşanıyor. Kısaca **Merkez Bankası faiz indiriyor ama üretim-yatırım için kullanılan kredi faizleri ise artmaya devam ediyor.**

Geriye bir tek ihracat için rekabetçi kur dedikleri yüksek kur kalıyor. Onun da kontrolü kaybedildiği için TL mevduatları bile dolara endekslenerek önlem alınmaya çalışılıyor.

TEORİ ÇÖKTÜ

Faiz sebep-enflasyon sonuç teorisi aslında tüm sonuçlar itibari ile çökmüş ve tam tersi sonuçlar ortaya çıkartmış oldu.

Bugün Merkez Bankası bile yüzde 14,0 faizle bankalara para verirken, diğer kapıdan Devletin Hazinesi bankalardan yüzde 22,7'den borçlanmak durumunda kalmıştır.

Oysa daha eylül ayında Merkez Bankası faizleri yüzde 19,0 seviyesindeyken, Hazine yüzde 17,0 seviyelerinden borçlanabiliyordu.

Bir önceki Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal göreve geldiğinde ve görevi bırakırken uzun vadeli tahvil faizleri yüzde 13,0 seviyesinden işlem görüyordu. Kısa vadede faiz artışına rağmen uzun vadede faizlerin hızla düşmesi beklendiği için, **MB'nin faiz artışı tahvil faizlerine olumlu yansımıştı.** (Bugün ise tam tersi)

Mart ayında Naci Ağbal'ın görevden alınması sonrasında Türkiye'nin 10 yıllık tahvil faizleri bir anda yüzde 13,0 bandından yüzde 17,0 bandına yükselmiş ve ardından

MB'nin suni faiz indirim sürecinde bir sıçrama daha yaparak yüzde 25,0'lere kadar çıkmıştır.

Veriler gösteriyor ki, suni faiz indirim hamleleri asıl yıkıcı etkiyi orta-uzun vadede daha yüksek göstermiş ve faizler iki katına yakın artış göstermiştir.

FİYAT YOK!

Merkez Bankası'nın uygulamaya aldığı 'düşük faiz' politikası piyasada faizleri yükselttiği gibi asıl sorun olarak kurları yükseltmiştir.

Faiz ve kur yükselişi de beraberinde hızla artan fiyatlar ve yüksek enflasyona yol açmıştır.

Ama asıl büyük tehlike henüz verilere yansımadı.

Kur artış ve azalışının hızı piyasada fiyatlandırma zeminini bozmuş ve ticareti olumsuz etkilemeye başlamıştır. Ticaretin sekteye uğradığı yerde üretim ve devamında da yatırımın sekteye uğrayacağı kesindir.

Artık bize sadece bu sonucun verilere yansımalarını beklemek kalıyor.

NAKİT YOKSA İŞ YOK

Belirsizlik ve hızlı oynaklık bugün ekonomide vadeli işlemleri askıya alarak ticarete en büyük aksamaya yol açıyor.

Vadeli işlemlerin askıya alınması, alış-verişin peşin paraya dönmesi bir bakıma belirsizliğin maliyeti olarak bizlere yansıyor.

Bugün-yarın karşımıza çıkan ve çıkacak en büyük sorunlardan biri de bu yeni düzen olacaktır.

Faiz sebep-enflasyon sonuç diye çıkılan yolda; suni faiz politikası ekonomideki bütün büyük dengeleri yıkan bir süreç oluşturmuştur.

Sadece elektrik fiyatlarına yapılan yüzde 127 zam bile bize acı gerçeği gösteriyor ama anlamak ne çare...

Bugün köprülerden akaryakıt, elektrikten doğalgaza yapılan zam yağmuru; yarın diğer ürünlere de yansiyarak devam edecektir.

Kısaca FAİZ SEBEBİ ile ZAM YAĞMURU sonucunu hep beraber yaşıyoruz.

03 Ocak 2022, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Ekonomide 2022 beklentilerimiz

Bu hafta Türkiye, hem Bakanlar Kurulu'ndan hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden önemli haberlerin gelmesini bekliyor. Tabi ki bu önemli haberlerin hepsi insanların geçimi ile ilgili. Memur maaşlarına yapılacak artışlar, piyasa düzenlemesine ilişkin adımlar herkesin ilgisini çekiyor. Ancak bir gerçek var. Bütün gösterilen bu önemli çabalara ve başarıları rağmen bazı fırsatçılar yüzünden raflardaki fiyatlar düşmedi. **Manava, çarşıpazara, zincir marketlere gittiğiniz zaman döviz kurlarındaki düşüşe rağmen etiketlerin hâlâ değişmediğini görüyoruz.** 'Döviz endeksli TL mevduatı' sisteminin getirilmesi çok radikal bir karar. Toplum bu önemli hamlenin sonuçlarını daha kısa sürede görmek istiyor. Burada sadece hükümete değil üretimin ve satışın tüm aşamalarındaki aktörlere önemli sorumluluk düşüyor.

Sanırım bu konuda yapılan yanlış geçmişteki gelişmelerin yanlış değerlendirilmesine dayanıyor. Türkiye'nin döviz kurunun günlük hayatı etkilemediği bir ekonomik modele geçmesi gerekiyor. Türkiye'ye özgü yeni ekonomik model, bu açıdan çok önemli. **Erdoğan'ın seçtiği kadroların da yeni ekonomik modeli uygularken ekonominin genel kurallarına da mutlaka uymaları gerekiyor. Bu denge gözetilirse 2022 yılında ekonomik bir başarı beklemek hayal olmaz.**

2023 seçimlerine kadar önümüzde uzun bir süre var. Türkiye, her alanda geliyor, üretimi ve ihracatı artıyor. Dahası jeopolitik olarak önemli bir noktadayız ve genç bir nüfusumuz var. **Ümitsiz olmamız için hiçbir nedenimiz yok. Yeter ki ekonomiyi yönetenler, genel kuralları unutmadan yeni ekonomik modeli hayata geçirmekte kararlı olsunlar.**

Fatih Altaylı

Sağlık Bakanı Koca'dan Habertürk'e özel açıklama: İstanbul'da vakalar 10 günde 5 kat arttı

Bugünkü yazım üzerine Sağlık Bakanı Fahrettin Koca hemen aradı.

"Fatih Bey, ben başından beri şeffaf ve net olmaya çalışıyorum. Doğru bilgileri paylaşmak için özen gösteriyorum ama siz bugünkü yazınızla bizi töhmet altında bırakıyorsunuz" diye sitemle başladı.

Sonra ekledi.

"Olaya İstanbul özelinde bakarsanız, İstanbul'a bakarak bir değerlendirme yaparsanız haklısınız."

Sonra da felaket tablosunu aktardı:

"İstanbul'a bakarak Türkiye'yi değerlendirmeyin. İstanbul'da artış tam tamına yüzde 500. Şaka gibi ama oran bu. Geçen hafta İstanbul'da günlük vaka sayısı 4 bindi. Bu hafta kaç biliyor musunuz! Tam tamına 20 bin 500. Artış beş katı.

Eğer İstanbul'daki vaka artış oranı Türkiye genelinde olsaydı bugün en az 100 bin vakadan bahsediyor olurduk. Allahtan bu oran henüz genele yansımadı. Normalde İstanbul Türkiye nüfusunun 5'te biri. Ama toplam vaka sayısının yarısından fazlası İstanbul'da. Tüm vakaların yüzde 52'si İstanbul'da tespit ediliyor. Tam anlamıyla İstanbul patladı diyebiliriz."

Bakan Koca'ya bunun nedenlerini sordum.

En önemli nerden olan Omicron varyantını gösterdi Bakan.

"Şu anda İstanbul'da Omicron'a bağlı vakaların oranı çok yüksek. Çünkü İstanbul dışarıya en fazla bağlantısı olan kent. Omicron da Türkiye'ye İstanbul üzerinden girdi. Ve yayıldı.

Bakın şaka değil. 10 günde 5 katına, 1 haftada 3,5 katına çıktı İstanbul'daki vaka sayıları.

Büyük kentlerdeki yükseliş fena.

Ankara’da da 2 katına çıktı vakalar. Geçen hafta 1200’dü Ankara’nın günlük vaka sayısı. Şimdi 2200.

Belli ki, 1 hafta sonra Ankara’da patlayacak.

Sonra tüm Türkiye.

Günlük vaka sayıları bir süre sonra günlük 60 bin, belki 70 bin olacak.

Gidişat bunu gösteriyor.

Tek tesellimiz vaka sayılarındaki artışın hastaneye yatışlara ve yoğun bakımlara ve tabii vefatlara aynı oranda yansımıyor olması.

Ama bu demek değil ki tedbirsiz davranmak gerek.

Vatandaş tedirgin olmasın ama tedbirli olsun.

Bu Omicron’la beraber kişisel tedbirlerin daha da önem kazandığını gömdük.

Eskiden 1,5 metre mesafe yeterliydi. Omicron ile bu mesafe 3 metreye çıktı belki. Bilmiyoruz kesin.

Ama kesin bildiğimiz bir şey var, kapalı, havalandırmasız kalabalık ortamlara girilmemesi lazım. Havalandırması olmayan yere gitmesin vatandaşlarımız.”

Bakan Koca’dan vefat ve yoğun bakımlardaki istatistikleri de sordum.

“Vefatların yüzde 87’si 60 yaş üzeri kişiler. Toplam vakaların yüzde 16’sı 60 yaş üzeri ama vefatların yüzde 87’si. Tabii sadece yaş değil, yaşa bağlı hastalıklar etkili vefatlarda. Risk grupları daha dikkatli olmalı demek lazım. 60 yaş üzeri iseniz, başka hastalıklarınız da var ise daha da dikkatli olacaksınız, kurallara daha fazla uyacaksınız. Bu kesin. Aşılılarda vefat oranları çok çok daha düşük. Onu da bilmek lazım. Aşı hala en önemli kozumuz.”

Bakan’a yeni tedbirler olup olmayacağını da sordum.

“Kendi Bakanlığımız açısından bunların üzerinde çalışıyoruz. Bu akşam saatlerinde İstanbul’a geleceğim ve hastanelerin başhekimlerini toplayıp geniş katılımlı bir toplantı yapacağız. Tedbirleri konuşacağız. Diğer tedbirler ayrı konu.”

Bakan Koca telefonu kapatmadan önce yerli aşı Turkovac’a da değinmeden edemedi.

“İki ayrı çalışma ile acil kullanım onayı aldı. Bunlardan biri 3. Faz çalışması. Diğeri ise rapel doz olarak Sinovac’ın aşısı ile karşılaştırma çalışmasıydı. İkisinde de çok etkili olduğunu kanıtladık” dedi.

Ben de bu konuyu daha geniş bir biçimde karşılıklı ele almamız gerektiğini, burada sormak istediğim çok soru olduğunu söyledim.

Yakında Sayın Koca ile bu meseleyi de derinlemesine konuşacağız umarım.

Dolar artışı ve KÖİ müteahhitleri

Alınan ekonomik önlemler sayesinde stabil hale gelen kurlarda günlük yüzde 5 dalgalanma artık “normal” sayılır hale gelmiş olmalı.

Pazar günü 10,91'e kadar gerilen dolar kuru, dün 13,29'a kadar çıktı.

4 günde yüzde 30 artış.

Bu yükselişin nedeni acaba vatandaşın bir türlü dolarından vazgeçmemesi mi, yoksa Ocak ayında belirlenecek olan Kamu Özel İşbirliği anlaşmalarında fiyatları belirleyen kurun yüksek çıkması için birilerinin döviz alması mı?

Biliyorsunuz, Türkiye Cumhuriyeti Devleti Hazinesi kaynakları yani bizim vergilerimizle toplanan para KÖİ olarak yapılan projelerin ödemesinde de kullanılıyor.

Bu projelerin yıllık ödeme bedelleri yabancı para üzerinden TL'ye çevrilerek ödeniyor.

Her yıl yılbaşında, o yılın ödemelerine esas olacak kur belirleniyor.

Buna o yabancı paranın o yılki enflasyonu da ekleniyor ve fiyat böylece ortaya çıkıyor.

Mesela en çok konuşulan proje olan Osmangazi Köprüsü üzerinden hesaplarsak, bu köprünün geçiş ücreti 35 dolar.

Bu yıl bu ücrete ABD'deki enflasyon kadar zam yapılacak.

Fiyat yaklaşık 36,5 dolara çıkacak.

Bunun karşılığında ne kadar TL ödeneceği ise doların Ocak ayındaki değerine göre belirlenecek.

Yani bu fiyat geçen hafta belirlense idi araç başı geçiş fiyatı 398 TL olacaktı.

Dün belirlense idi araç başı geçiş fiyatı 485 TL olacaktı.

Bu durumda geçen haftaki kura göre yıllık ödeme 5 milyar 372 milyon TL olacakken, çünkü kura göre yıllık ödeme 7 milyar 81 milyon TL olacaktı.

4 günde oluşan fark 1,8 milyar TL.

Ocak ayına Allah kerim.

Dolar o güne kadar ne kadar artarsa ödenecek para o kadar artacak.

Üstelik sadece Osmangazi Köprüsü için değil, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Çanakkale Köprüsü, Kuzey Marmara Otoyolu, İstanbul-İzmir Otoyolu, Kuzey Ege Otoyolu, Çanakkale Köprüsü bağlantı yolları, benzer şekilde inşa edilen havalimanları ve tabii en büyük paya sahip olan Şehir Hastaneleri için de ödemeler aynı şekilde artacak.

Toplamda 150 milyar doların farkından söz ediyoruz üç aşağı beş yukarı.

Dolar kurundaki artışa biraz da bu gözle bakın lütfen.

Siz bu işleri yapan müteahhitler olsanız ya da o müteahhitlerden bu işleri satın alan yabancı şirketler olsanız doların artması ister misiniz, istemez misiniz!

Kurlar yükselsin de alacağınız artsın diye elinizden bir şey geliyor olsa yapar mısınız, yapmaz mısınız!

Dünya Bankası'na Limak itirazı

Dün altayli.fatih adlı instagram hesabıma bir tablo koydum.

Dünya Bankası verileri ile oluşturulmuş bir tablo.

Dünya Bankası 2002-2020 yılları arasında dünyada kamudan en çok ihale alan şirketleri sıralamıştı.

DÜNYADA KAMUDAN EN ÇOK İHALE ALAN ŞİRKETLER (2002-2020)		
		MİLYAR \$
1	LİMAK (TÜRKİYE)	49.0
2	ODEBRECHT SA (Brezilya)	43.0
3	CENGİZ (TÜRKİYE)	42.1
4	KOLİN (TÜRKİYE)	40.4
5	SUEZ (Fransa)	38.5
6	E.ON (Almanya)	37.0
7	KALYON (TÜRKİYE)	36.6
8	MNG (TÜRKİYE)	35.6
9	C.Q. GALVAO (Brezilya)	23.7
10	ENEL SpA (İtalya)	21.0
Kaynak: Dünya Bankası (2020), @NOnurkuru		

Buna göre ilk sırada Türkiye'den Limak, 2. sırada Brezilya'dan Oderbrecht, 3. sırada Türkiye'den Cengiz İnşaat, 4. sırada Türkiye'den Kolin İnşaat, 7. sırada Türkiye'den Kalyon İnşaat ve 8. sırada Türkiye'den MNG İnşaat vardı.

Ben bu tabloyu koyduktan sonra Limak'ın patronu Ebru Özdemir bir whatsapp mesajı yolladı.

Bu tablonun Dünya Bankası tarafından bankanın resmi internet sitesinden Limak'ın itirazları sonucu kaldırıldığını belirtti ve gerekçelerini aktardı.

Özetlemek gerekirse Limak, bu projelerde yüzde 100 pay sahibi olmadığı, bu projelerin bazılarında sonradan dahil olduğu veya bazılarında çıktığı, kamuya yapılan geri ödemelerin bu hesaba dahil edilmemesi gerektiği gibi gerekçeleri Dünya Bankası Türkiye direktörlüğüne ve Dünya Bankası Grubu'na tek tek anlatmış.

Uzun görüşmeler ve uğraşlar sonucunda Dünya Bankası yayınladığı bu tabloyu geri çekmiş.

Diğer Türk müteahhitlerin durumunu ise bilmiyorum.

Umarım Dünya Bankası düzeltilmiş tabloyu da bir an önce yayınlar.

Çünkü bana bu tabloda sadece Limak'ın iddia ettiği gibi fazlalıklar değil, bazı eksikler de varmış gibi geliyor.

Bence bu tablo Ortaçağ'da kalmış.

Sanki Rönesans başlamamış gibi.

5 Aile mi!

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati'nin katıldığı son televizyon programında gördük ki, Sayın Bakan da Türkiye'de özellikle bazı gece programlarında yayınlanan komplo teorilerinin etkisinde kalmış.

Amerikan Merkez Bankası olarak nitelendirilebilecek FED'den söz ederken, "Orası zaten Amerikan devletin değil 5 ailenin kontrolünde" gibi bir cümle sarfetmiş.

Programı canlı izleyemediğim için bunu sonradan gördüm.

Bir Bakan'ın böyle bir cümle kullanmış olmasına inanmadım.

Çünkü böyle bir şey söz konusu değil.

FED, 1913 yılında yasayla kurulmuş ve 12 bölgesel, 1 de Merkezi olmak üzere 13 ayrı Merkez bankasının oluşturduğu Avrupalı merkez bankalarından farklı ama tamamı kamuya ait bir kurumdur.

Sadece Amerikan Kongresi'ne hesap verir.

Yani FED Başkanı ABD Başkanı'nın "FED Başkanım" diyebileceği bir konumda değildir.

5 Aile ise ancak Pelin Çift ve Cansu Canan'ın programlarına katılan "Komplo teorisyenlerini" çok dinleyenlerin inanacağı bir palavradır.

Vahim olan ise Bakan'ın karşısında oturan kişinin "Onu kastediyorsunuz ama o ayrı bir şey tabii" diyerek sanki büyük sırra vakıfmış edası ile sergilediği müthiş cehalettir.

Ama bu dönemde siyasetçiler genelde cehaletle sohbeti tercih etmektedir.

Nedenini ben söylemeyeyim.

Bir günde yüzde 100

Biz yazmasak Sağlık Bakanlığı 20 bin civarı ile devam edecekti.

“İnanmıyoruz” deyince lütfedip bir günde ikiye katlıdalar ve COVID 19’da vaka sayısını 40 bine çıkardılar.

Gerçek sayıyı hiç birimiz bilmiyoruz elbette ama öğrenmek için açıklanan mevcut sayıyı ben diyeyim 7 siz deyin 8 ile çarpın.

Bugün Türkiye’de günlük vaka sayısı 200 binin altında değil ve olamaz da.

Tespit edilmiyor olması olmadığı anlamına gelmez ama bana sorarsanız şu anda tüm zamanların en yüksek sayısına ulaşmış olmalıyız.

Ortalıkta hiçbir önlem olmadığı için, her yer açık, her yer dolu olduğu için, Devlet’in yeni bir kısmi kapanmayı bile kaldıracak gücü kalmadığı için, millet de yeter artık diyerek koyverdiği için vakalar patladı gidiyor.

Bakanlığın tek yapabildiği ise sayıları saklamak.

Çevrenize bakın ve siz söyleyin.

Hiç bu kadar yakınıınızda bu kadar yoğun vaka sayısı gördünüz mü!

Ben kendi adıma görmedim.

Allahtan aşıllılar çoğunlukta olduğu için hastanelere yatan, yoğun bakıma alınan, hayatını kaybedenlerin sayısı vaka sayısına oranla düşük kalıyor.

Yoksa bugün tek bir hastanede tek bir yatak. Tek bir yoğun bakım yatağı bulamazdınız.

Bu arada aşı karşıtları da her halde niye aşı aşı diye yırtındığımızı anlamışlardır.

O inanmadığınız aşılar olmasa idi bugün çok farklı bir felaketin içinde olurduk.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Eninde sonunda adamlığın önemli olduğunu anladığımız zaman.